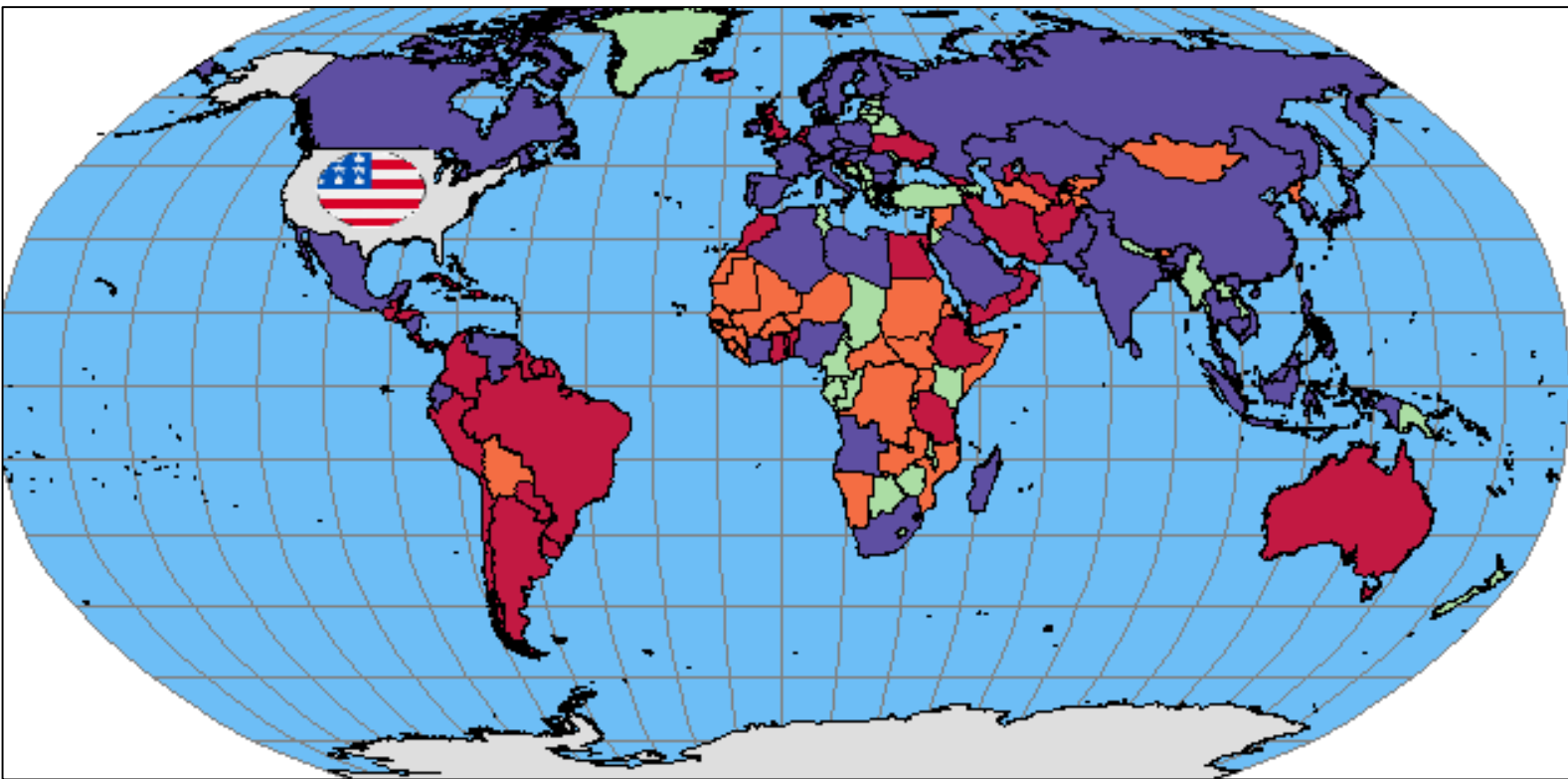

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

تضعیف تراز تجاری امریکا در سال ۲۰۱۸

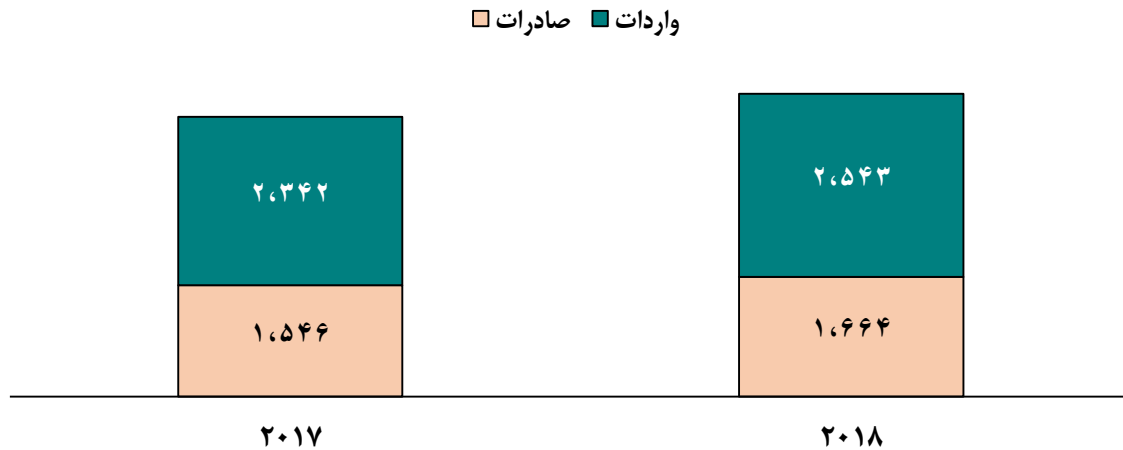
تصویر تجارت امریکا در حوزه کالایی در سال ۲۰۱۸ نشان دهنده افزایش نزدیک به ۸۳ میلیارد دلاری تراز منفی تجارت این کشور است. در این سال بهبود ۱۴ میلیارد دلاری تراز مثبت تجاری در بخش خدمات، نتوانست رشد کل کسری تجاری امریکا را جبران کند و در مجموع بنظر می‌رسد اقدامات امریکا برای افزایش برخی تعرفه‌ها، به‌ویژه در رابطه با تجارت با چین، پیامد مثبتی برای امریکا نداشت و مانع تشدید شکاف تراز تجاری با این کشور نشد. در این مطلب به جزئیات بیشتری در خصوص تجارت امریکا عمدتاً از منظر کالایی و مقاصد و مبادی عمده، پرداخته شده است.

فروردین ۱۳۹۸

تجارت کالایی امریکا در سال ۲۰۱۸ بالغ بر ۴,۲ تریلیون دلار بوده که ۶۰,۴ درصد از آن مربوط به واردات و ۳۹,۶ درصد از آن مربوط به صادرات این کشور است (نمودار ۱). تجارت امریکا در سال ۲۰۱۸ با افزایش ۸,۲ درصدی همراه بوده که معادل تقریبی ۳۱۹ میلیارد دلار است. ۲۰۱ میلیارد دلار از افزایش تجارت ناشی از افزایش واردات امریکا و ۱۱۸ میلیارد دلار از آن ناشی از افزایش صادرات است.

نمودار ۱- تجارت کالایی امریکا ۱۸-۲۰۱۷، میلیارد دلار

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

ارزش صادرات کالایی امریکا در سال ۲۰۱۸ بالغ بر ۱,۶۶ تریلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۲۰۱۸ معادل ۷,۶ درصد رشد داشته است. در مقابل واردات کالایی امریکا هم در این سال با رشد ۸,۶ درصدی به ۵۴,۲ تریلیون دلار رسید.

در بخش خدمات، در سال ۲۰۱۸ واردات امریکا، ۵۵۹ میلیارد دلار و صادرات آن ۸۲۸ میلیارد دلار بوده که در مجموع باعث ایجاد ۲۶۹ میلیارد دلار تراز تجاری مثبت برای این کشور در سال ۲۰۱۸ شده است. تراز تجاری امریکا در بخش خدمات با رشد ۵,۵ درصدی در مقایسه با سال ۲۰۱۷ همراه بوده است.

در بخش صادرات کالایی، پنج مقصد مهم امریکا که نزدیک به ۵۰ درصد از کل صادرات امریکا را تشکیل می‌دهند به ترتیب ارزش عبارتند از: کانادا با ارزش ۲۹۹ میلیارد دلار و سهم ۱۸ درصد، مکزیک با ارزش ۲۶۵ میلیارد دلار و سهم ۱۵,۹ درصد، چین با ارزش ۱۲۰ میلیارد دلار و سهم ۷,۲ درصد، ژاپن با ارزش ۷۵ میلیارد دلار و سهم ۴,۵ درصد و انگلیس با ارزش ۶۶ میلیارد دلار و سهم ۴ درصد. نمودار ۳، بیست مقصد مهم صادراتی امریکا در سال ۲۰۱۸ را نشان داده است.

در بخش واردات پنج مبدا مهم واردات کالایی امریکا که نزدیک به ۵۸ درصد از کل واردات این کشور از آنها صورت می‌گیرد به ترتیب ارزش عبارتند از: چین با ارزش ۵۴۰ میلیارد دلار و سهم ۲۱,۶ درصد، مکزیک با ارزش ۳۴۷ میلیارد دلار و سهم ۱۳,۴ درصد، کانادا با ارزش ۳۱۹ میلیارد دلار و سهم ۱۲,۸ درصد، ژاپن با ارزش ۱۴۳ میلیارد دلار و سهم ۵,۸ درصد و آلمان با ارزش ۱۲۶ میلیارد دلار و سهم ۵ درصد. نمودار ۴، بیست مبدا مهم وارداتی امریکا در سال ۲۰۱۸

را نشان داده است. قابل توجه است که بیش از ۴۷ درصد از واردات امریکا از مجموع سه کشور چین، مکزیک و کانادا صورت می‌گیرد.

تراز تجاری امریکا در سال ۲۰۱۸ با کل کشورهای جهان تضعیف شده و کسری تجاری آن از ۷۹۵٫۶ میلیارد دلار به ۸۷۸٫۷ میلیارد دلار رسیده که از افت ۱۰٫۴ درصدی برخوردار است. مهم‌ترین عوامل موثر در تضعیف تراز تجاری امریکا، افزایش ۴۳٫۶ میلیارد دلاری تراز منفی تجاری امریکا با چین است که مشارکت این کشور در تضعیف کسری تجاری امریکا، ۵٫۵ واحد درصد است. بعد از کشور چین، کسری تجاری امریکا با مکزیک هم در سال ۲۰۱۸ بدتر شده و به ۸٫۶ میلیارد دلار رسیده که سهم مکزیک در تضعیف ۱۰٫۴ درصدی تراز تجاری امریکا در این سال، ۱٫۳ واحد درصد است. سومین کشور با بالاترین تاثیرگذاری بر افزایش کسری تجاری امریکا، کشور ایرلند است که تراز تجاری آن با امریکا در این سال به منفی ۴۶٫۸ میلیارد دلار رسیده و سهم آن در تضعیف تراز تجاری امریکا حدود ۱٫۱ واحد درصد است. کسری تراز تجاری امریکا با آلمان هم در سال ۲۰۱۸، افزایش یافته و به ۶۸٫۲ میلیارد دلار رسیده که مشارکت آن در رشد کسری تجاری امریکا ۰٫۶ واحد درصد است. در مجموع ۸٫۵ واحد درصد از افزایش ۱۰٫۴ درصدی تراز منفی تجاری امریکا در سال ۲۰۱۸ ناشی از تضعیف تراز تجاری آن با ۴ کشور چین، مکزیک، ایرلند و آلمان است.

با وجود تلاش‌های امریکا برای اعمال محدودیت‌های تجاری و افزایش تعرفه‌ها با هدف کاهش کسری تجاری خود با برخی شرکای عمده به‌ویژه چین و مکزیک، بنظر می‌رسد اقدامات مزبور، نتیجه قابل توجهی در بر نداشته و همچنان کسری تجاری امریکا با این کشورها در حال افزایش است.

در سال ۲۰۱۸، امریکا با ۲۳۴ کشور جهان مبادلات تجاری داشته که با ۱۳۳ کشور، منجر به کسب تراز تجاری مثبت برای این کشور با ارزش ۱۸۶ میلیارد دلار شده و با ۱۰۱ کشور هم منجر به کسب تراز تجاری منفی به ارزش ۱۰۶۵ میلیارد دلار شده است (شکل ۱). مقایسه این ترکیب با سال ۲۰۱۷ نشان می‌دهد که فقط ۳ کشور به تعداد شرکای با تراز مثبت در سال ۲۰۱۸ اضافه شده و در مقابل سه کشور از شرکایی که امریکا با آنها دچار کسری تجاری است، کاسته شده است. با وجود کاهش تعدادی کشورهای با تراز تجاری منفی از ۱۰۴ به ۱۰۱ کشور، نزدیک به ۸۸ میلیارد دلار بر میزان تراز تجاری منفی امریکا با این گروه از کشورها، افزوده شده است.

بالاترین تراز تجاری مثبت امریکا در سال ۲۰۱۸، مربوط به تبادلات تجاری این کشور با هنگ‌کنگ و به میزان ۳۱ میلیارد دلار است. بعد از آن کشور هلند قرار دارد که تجارت امریکا با این کشور باعث ایجاد نزدیک به ۲۵ میلیارد دلار تراز تجاری مثبت شده است. بیست کشوری که امریکا بیشترین تراز تجاری مثبت را داراست در نمودار ۵ نشان داده شده است. نکته قابل توجه وجود تقریباً بخش اعظم اقتصادهای منطقه امریکای لاتین در این گروه است.

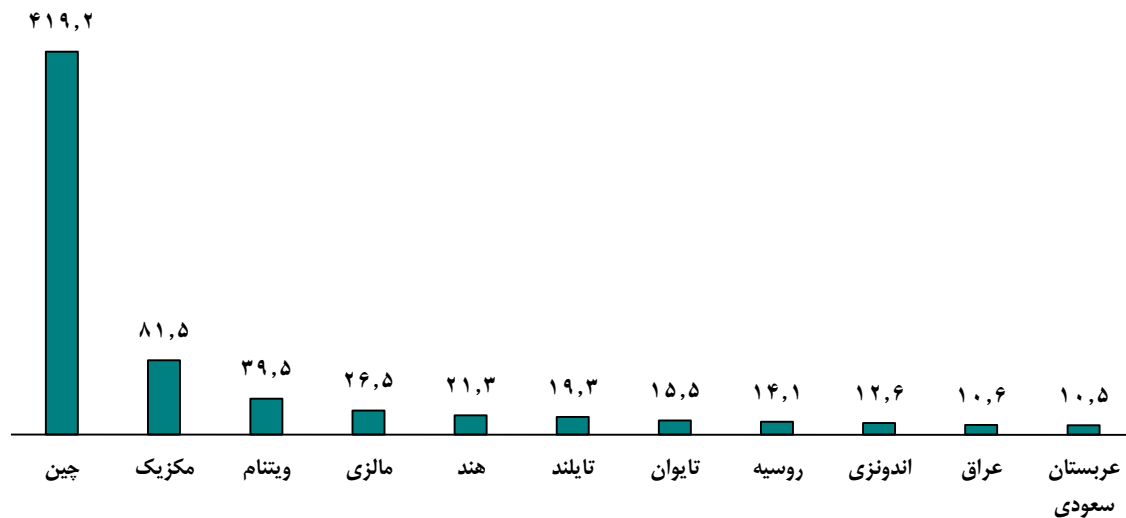
در میان ۲۰ کشوری که امریکا با آنها بیشترین تراز منفی تجاری را در سال ۲۰۱۸ دارد (نمودار ۶)، اقتصادهای در حال توسعه هم مشاهده می‌شود که در راس آنها کشور چین قرار دارد.

اقتصادهای در حال توسعه مشخص شده در نمودار ۲، بالاترین تراز تجاری مثبت را در تجارت با امریکا، در سال ۲۰۱۸ کسب کرده‌اند. همان طور که در این نمودار مشاهده می‌شود اقتصادهای غیرنفتی مانند تایلند، هند، مالزی به‌ویژه

ویتنام، منافع قابل توجهی را در تجارت با امریکا نصیب اقتصادهایشان کرده‌اند که بخش عمده آن در نتیجه اعمال سیاست‌های تجاری آزاد کسب شده است. تراز تجاری ویتنام با امریکا در سال ۲۰۱۷ حدود ۳۸,۴ میلیارد دلار بود که در سال ۲۰۱۸ با حدود یک میلیارد دلار رشد به ۳۹,۵ میلیارد دلار رسید. شایان ذکر است ویتنام در سال ۲۰۰۰، قرارداد تجارت آزاد را با امریکا امضا کرد و این موضوع باعث رشد قابل توجه تراز تجاری این کشور با امریکا شد به طوری که تراز تجاری ویتنام از حدود ۷۰۰ میلیون دلار در سال ۲۰۰۱ به حدود ۴۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ رسید که به معنی افزایش ۵۷ برابری منافع تجاری کسب شده برای ویتنام است.

تراز تجاری منفی امریکا با عراق از ۹,۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ به ۱۰,۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ افزایش یافته است. روسیه هم در سال ۲۰۱۷ از تبادلات تجاری با امریکا توانست ۱۰ میلیارد دلار تراز تجاری مثبت، کسب نماید که این رقم در سال ۲۰۱۸ با وجود تحریم‌ها به ۱۴,۱ میلیارد دلار رسید.

نمودار ۲- اقتصادهای در حال توسعه برتر دارای تراز تجاری مثبت با امریکا در سال ۲۰۱۸- میلیارد دلار

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

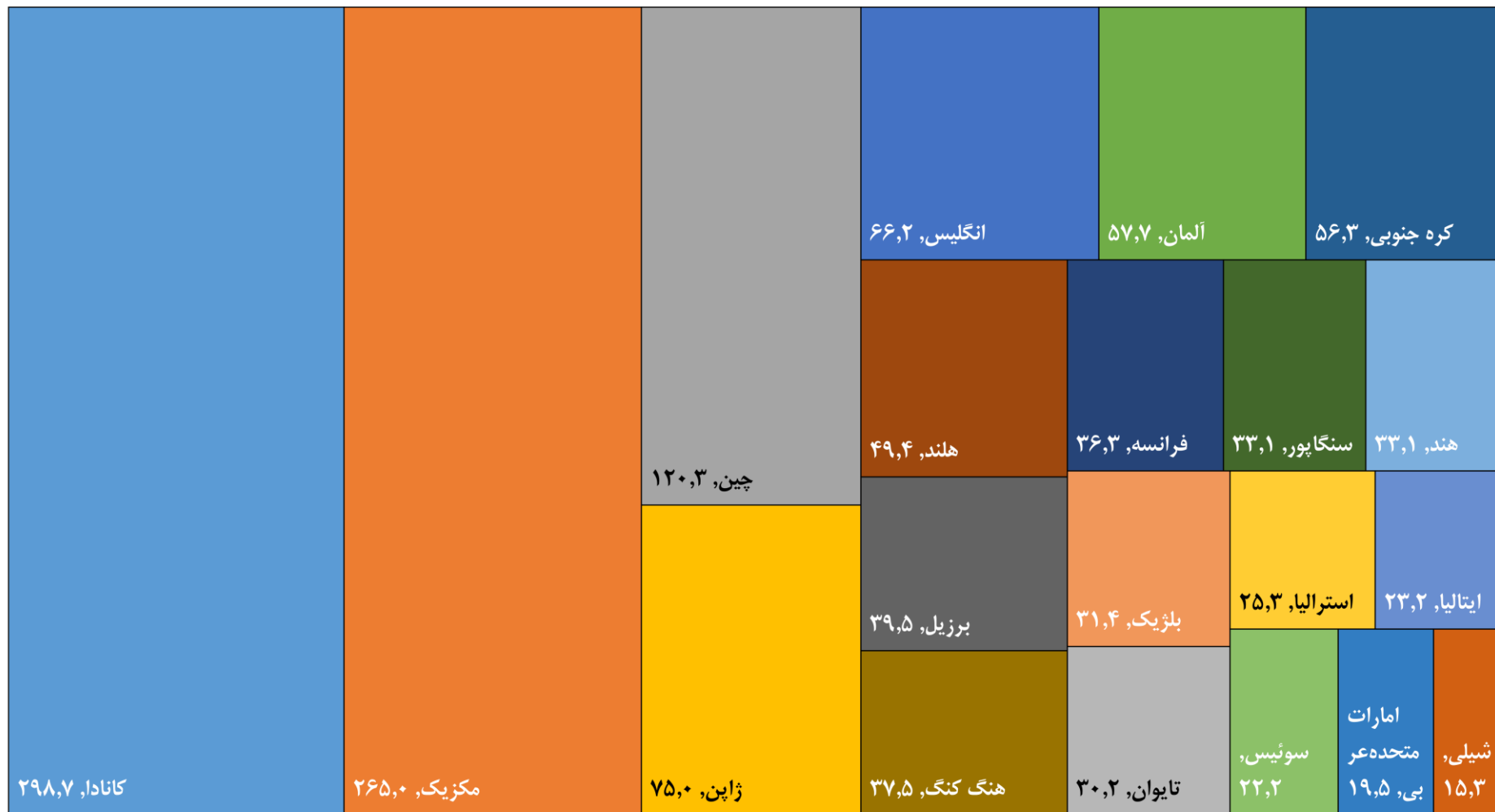
کشور ایران جزو اقتصادهایی است که تراز تجاری منفی ۳۷۲ میلیون دلاری با امریکا در سال ۲۰۱۸، داشته است. علی‌رغم تحریم‌های یک‌جانبه امریکا علیه ایران، واردات کالایی ایران از این کشور از ۱۳۶ میلیون دلار امریکا در سال ۲۰۱۷ به ۴۴۰ میلیون دلار در سال ۲۰۱۸ افزایش داشته که معادل ۳,۲ برابر شدن است. در مقابل صادرات کالایی ایران هم به امریکا با رشد ۷,۶ درصدی از ۶۳ میلیون دلار به ۶۷,۹ میلیون دلار رسیده است. برآیند تجارت کالایی ایران موجب ۵,۱ برابر شدن تراز تجاری مثبت برای امریکا از محل تجارت کالایی با ایران در سال ۲۰۱۸ شده است. ایران رتبه ۱۰۵ام در فهرست مقاصد صادراتی امریکا و رتبه ۱۳۶ام در فهرست مبادی وارداتی امریکا در سال ۲۰۱۸ را داراست. تصویر تجارت ضعیف ایران در مقایسه با دستاوردها و منافع کسب شده توسط سایر کشورها از تجارت با امریکا و سایر مناطق و کشورهای جهان، نیازمند تامل و دقت بیشتری است. علت اصلی نبود جایگاه، موقعیت و سهم مناسبی برای ایران در نقشه تجارت جهانی، نه فقط با امریکا بلکه با اکثر اقتصادهای برتر جهان، ناشی از چیست؟ چرا حتی کشورهایمانی که زمانی

جنگ فیزیکی شدید با امریکا داشتند امروز موقعیت خود را با بهبود عملکرد تجاری و اقتصادی، ارتقاء داده و جایگاه درخوری برای اقتصاد، محیط مساعدتری برای کسب و کار و رفاه بهتری برای مردم کشورشان، ایجاد کرده اند ولی برخی دیگر همچنان با مسائل و چالش های قدیمی و کهنه، درگیر هستند. مدیریت تعارضات و اختلافات قدیمی به نحوی که موجب تقویت جایگاه اقتصادی و به تبع آن جایگاه سیاسی شود، رونق و پویایی بیشتری برای فعالیت های اقتصادی و زندگی و رفاه بهتری را برای جامعه به ارمغان بیاورد و ضمن حفظ ارزش های ملی، باعث بهبود انسجام ملی و اعتماد مردم به حکمرانان هم شود، در سایه تغییر نگرش ها و رویکردها، یادگیری و بهره برداری از تجارب کشورهای موفق و عزم جدی برای اعمال اصلاحات ساختاری، رفع تنگناها و استفاده بهینه تر از منابع حاصل می شود. حاکمیت ها و دولت هایی که با جدیت در این مسیر گام های استوار و مستمری برمی دارند، نه تنها مایه افتخار و بالندگی جامعه ملی می شوند، بلکه توجه و تحسین جامعه بین المللی را هم به سوی خود جلب می کنند.

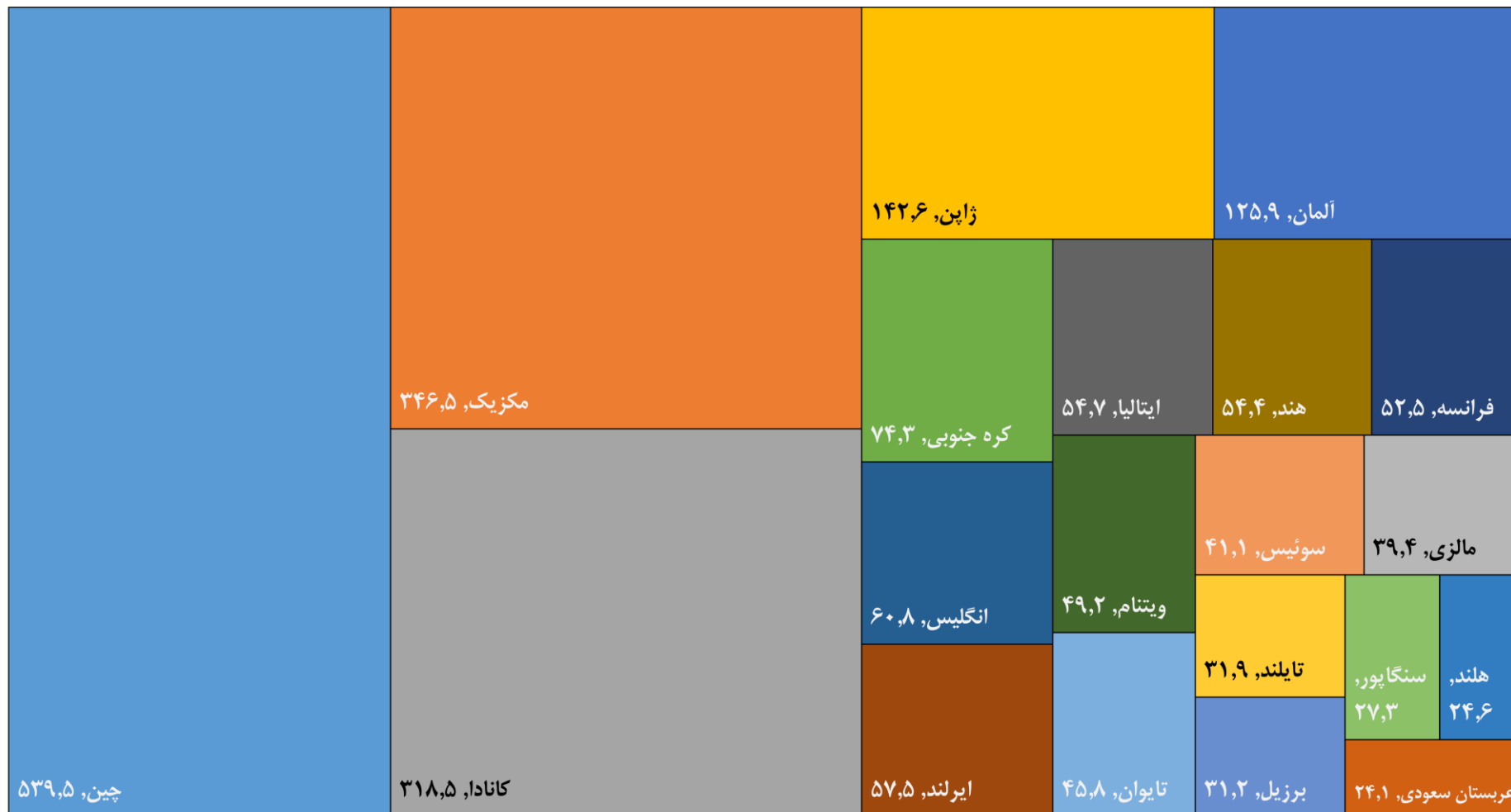
نمودار ۳- مهم ترین مقاصد صادراتی کالایی امریکا در سال ۲۰۱۸-۲۰۱۹ میلارد دلار

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

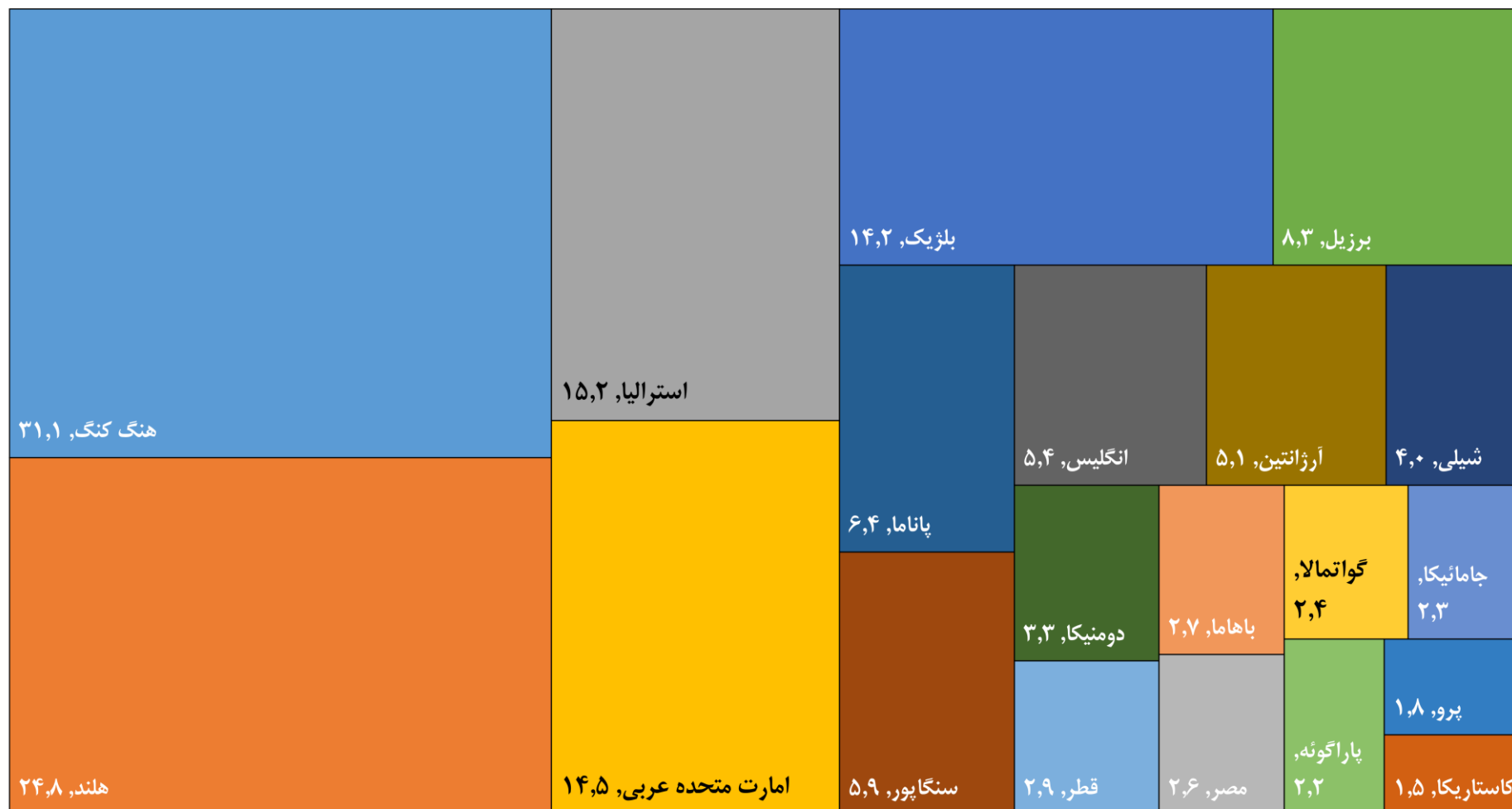
نمودار ۴- مهم ترین مبادی وارداتی کالایی امریکا در سال ۲۰۱۸- میلیارد دلار

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

نمودار ۵- بالاترین تراز مثبت تجاری کالایی امریکا به تفکیک کشور در سال ۲۰۱۸ - میلیارد دلار

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

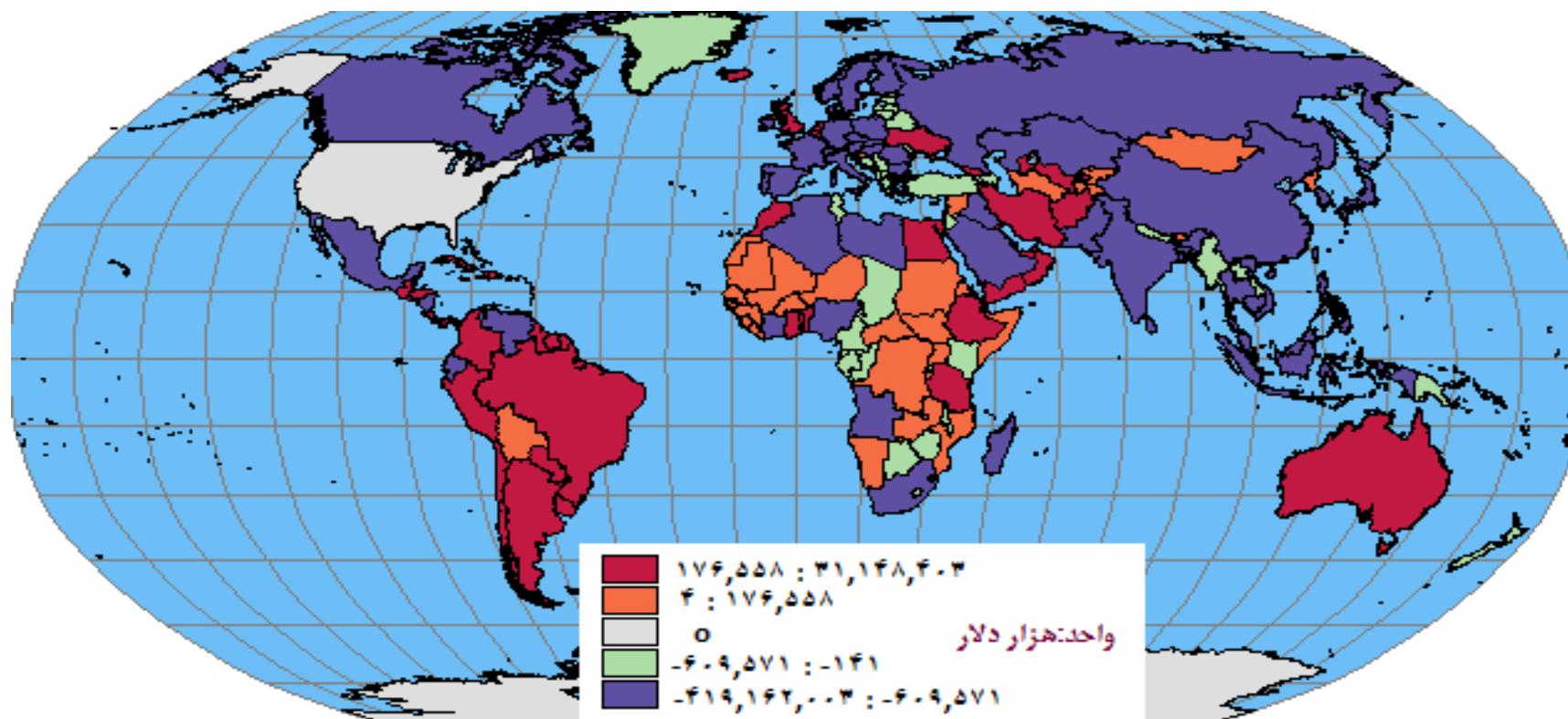
نمودار ۶- بالاترین تراز منفی تجاری کالایی امریکا به تفکیک کشور در سال ۲۰۱۸-۲۰۱۹ میلادی

منبع داده‌ها: وزارت بازرگانی امریکا

شکل ۱- نقشه تراز تجاری کالایی امریکا با کشورهای جهان در سال ۲۰۱۸

منبع: وزارت بازرگانی امریکا